

אויסנאבע פון חיזוק
און השקפה פאר
די אידישע שטוב,
אריינצוברענגען
שמוחה און שלום
זעה עמוד ב'

גליון לחיזוק
וביסוס הבית
היהודי על אדני
השמוחה והשלום
גליון א'

בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת

רעיון בנושא שלימות הבית, בקשר לפרשת השבוע

מקח על מקחו

ונקדים מה שאמרו חז"ל (סוטה מ"ז). אמר ר' חנין חן מקום על יושביו, אמר ר' יוחנן שלשה חינוות הן חן מקום על יושביו חן אשה על בעלה חן מקח על מקחו ע"כ. (וראו לציין כי אמוראים אלו, ר' חנין, ור' יוחנן, נרמזו בשמם עצמם "חן", ומצינו כזה כמ"פ בחז"ל שהמימרא של האמורא נרמזו בשמו עצמו ואכמ"ל).

ורש"י הק' ביאר לנו כמובן מעם ודעת מה מיכה ומהותה של "חן" וז"ל, חן מקום על יושביו, ואפילו הוא רע נראה להם טוב: חן האשה. תמיד על בעלה ואפילו הוא מכוערת נושאת חן בעיניו ע"כ. ונשמע מזה, דהעלאת החן הוא, שאפילו אם לאמתו של דבר יש בעצם גריעותא וחסרון במקום שיושב, ואשתו היא מכוערת, אפילו הכי העלה השי"ת חן עליהם שלא למאוס בהם, ויתרצה לדור במקומו, ולישאר עם אשתו, ולהחזיק את מקחו.

וענין זה נקרא שנמשך על זה "חוט של חסד", וכמו שפי' רש"י על מה שאמרו חז"ל (ע"ז ג'): אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום, ופירש"י, חוט של חסד, גותן חנו בעיני הבריות: ויותר מזה מבואר במס' תמיד (כ"ח.) על הפסוק (משלי כ"ח ג') מוכיח אדם אחרי חן ימצא, אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל המוכיח את חברו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה שנאמר מוכיח אדם אחרי, ולא עוד אלא שמושכן עליו חוט של חסד, שנאמר חן ימצא ע"כ, והרי שהיינו חך, שיש עליו משיכה של רצון וקבלה בעיני הבריות, בלתי שיהי' בו איזה שבח או מעלה יתירה.

המשך בעמוד ו'

חן אשה על בעלה - תלוי לפי התנהגות הבעל

מעשה רב

ידוע ומפורסם מעשה רב בין הני תרי קדושי עליון, הרה"ק ר' פנחס מקאריין זי"ע, והרה"ק ר' ייבי מאוסמראה זי"ע, שנתוועדו יחד ודנו ביניהם מאי מעמא לא זכינו עוד לשמוע קול שופר של משיח, ונענה הרה"ק ר' פנחס מקאריין זי"ע, שהוא מטעם הפירצות

בחומת הצניעות שנתהווה בקרב ישראל, ולעומתו נענה הרה"ק ר' ייבי זי"ע, שסיבת איחור הגאולה הוא משום שבני ישראל קדושים אינם שמים על לב למנוע מלשוח בביהמ"ד בעידן תפלה.

כיון שלא באו לעמק השוה, הסכימו לפתוח החומש שהיה מונח לפניהם, ומשם תצא הוראה ברורה לידע מעם וסיבת עיכוב הגאולה, ונפתח לפניהם בפרשת וישלח, בפסוק "הכוננה יעשה את אחותינו", הרה"ק ר' פנחס מקאריין זי"ע הראה ברורות להוראה מן השמים, שאכן היינו מעמא כדבריו, אבל הרה"ק ר' ייבי זי"ע אחוי לי לעיין בתרגום יונתן על פסוק זה, שכתב "לא יאי למהוי מתאמר בי כנישתא דישראל", [שמעון ולוי ענו ליעקב שלא נאה

שיתאמר בבית המדרש שערלים טמאו אחותם], ומוזה הוכיחו כי הצדק כדברי שניהם.

והנה פשוט הדבר כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, ודבר ה' אמת בפיהם, ושניהם המה בעוכרנו לביאת הגואל, אמנם אולי הרשות נתונה לפרש ולומר, כי במקורם פגם שניהם שוה, ותיקון שניהם שוה, ויש השואה ושייכות הרבה ביניהם.

ג' חנות הם, חן מקום על יושביו, חן אשה על בעלה, חן

פניני הפרשה

ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו וגו'.

הנה אריכות הלשון שיש בזה נראה דבא התורה הקדושה להודיע לנו גודל רחמנות של יעקב על נשיו ובניו, וכמו שהבאתי לעיל בשם המדרש דדרש הפסוק כרחם אב על בנים דקאי על יעקב, הרי שסיפר לנו גודל מעלת יעקב שהיה רחמן, כי כן ראוי לאיש כמותו, ולכך ה"נ הראה לנו התורה גודל רחמנותו כיון דהיה בלילה והיה צריך לעבור על הגשר, ואולי הוא גשר רעוע או נשבר או שיש שם חור גדול, ויש בו חשש סכנה כי יפול הנופל, וכיון שהיה בלילה לא היה אפשר להכיר היטב אם טובה הגשר או רעוע, לכך עבר יעקב תחלה הוא לבדו על הגשר לראות אם יש בו חשש סכנה, אז לא יעביר את נשיו ואת ילדיו, וכשראה שהגשר טובה ואין בו חשום חשש סכנה אז העביר גם אותם. אמרי שפר (להגה"ק ר' שלמה קלוגער זצ"ל)

בנה ביתך

מצא אשה מצא טוב

ווען איינער וועט עפענען א געשעפט, און ער וועט רעכענען אז דאס וועט אים ברענגען הונדערט טויזנט דאלער א יאר, און סוף יאר דערזעט ער זיך מיט ריוח פון נאר אכציג טויזנט דאלער, וועט ער זיכער ווערן שטארק אנטוישט און פארביטערט, און אפילו נישט באמערקן דעם גרויסן פארדינסט פון אכציג טויזנט דאלער.

ווען ער זאל אבער לכתחלה נישט ערווארטן אזויפיל, און ער וועט אפמאכן ביי זיך אז ער וועט זיין צופרידן אפילו נאר מיט דרייסיג טויזנט. ווען ער וועט זיך דערזען סוף יאר מיט א פארדינסט פון פערציג טויזנט, וועט ער זיין העכסט צופרידן.

ווייל די צופרידנהייט און אנטוישונג ווענדט זיך נישט דוקא אין די רעזולטאטן, נאר בעיקר אין די ערווארטונגען.

און דאס איז אפילו ביי א געשעפט, וואס מען דארף באמת יא אויסשטעלן א פלאן פון פאראויס און אויסרעכענען וויפל צו ערווארטן פאר מען הייבט אן, און די ערווארטונג און ענטוישונג איז כאטש בארעכטיגט, אבער וואסערע פנים טראגט איינער וואס האט געקויפט א לאטערי טיקעט פאר איין דאלער, און ער האט א גאנצע נאכט נישט געקענט שלאפן ווייל ער האט נישט געוואונען די הונדערט מיליאן דאלער?!

יעדע מאן און פרוי וועלן אין די ערשטע יאר צוויי נאך די חתונה טרעפן כסדר נייע שטריכן אויף דעם צווייטן, אבער אין די צייט ווען טייל וועלן האלטן אין איין טרעפן פאזיטיווע מעלות, און דאס אויפנעמען מיט צופרידנהייט, וועלן אנדערע כסדר נאר טרעפן נעגאטיווע הנהגות, און עס וועט נישט אריבער גיין א קורצע צייט, ביז מען וועט זיך ארומדערזעהן מיט כל מיני טענות, און פון טענות ביז מחלוקת איז א טריט צוויי.

און עס מוז נישט זיין אז דער אויף וועמען מען האט געטראפן אלע סארטן פעלערן און מאדנע נאטורן איז טאקע אזוי שטארק נישט אין ארדענונג, עס איז

גאר מעגליך אז ער האט מער מעלות פון וועמען מען טרעפט פאזיטיווע מעלות, ווייל אלעס ווענדט זיך וואס און וויפל מען האט פון פאראויס ערווארטעט.

דאס איז איינע פון די גרעסטע גורמים - אויב נישט די גרעסטע - וואס ברענגען ארויס קאנפליקטן ביי א אינג פאר פאלק נאך די חתונה.

דער סדר וויאזוי עס איז ביי אונז - דער היימישער חסידישער עולם - איינגעפירט צו זוכן א שידוך פאר א קינד, איז דורך זיך אינטרעסירן, נאכפרעגן און נאכפארשן די מערסטע וואס איז שייך אויף דעם מדובר / מדוברת, וואס מען טראגט אן, און נאך אסאך חקירות ודרישות, ווען עס זעט אויס אז דאס איז דאס פאסיגע, ברעכט מען טעלער, און... מזל טוב!.

אויב עס איז נישט גענוג געווען די אינפארמאציע וואס מען האט באקומען פאר דעם שידוך, הייבט זיך יעצט אן די ריכטיגע, די קרובים און באקאנטע וואס רופן אן זאגן מזל טוב איבערצוגעבן זייערע הארציגע וואונטשן, פארגעסן נישט - און מיט רעכט - צוצולייגן פון די געוואלדיגע מעלות, מדות טובות, התמדה, געלונגענקייט, און וואס נישט, וואס זיי ווייסן פערזענליך פון דעם באשערטן, און יעדער אויף זיין שפראך גיסט בשפע האניג מיט צוקער, "דו ווייסט נישט וואספארא מציאה האסט אריינבאקומען", "דער בחור איז א זעלטנהייט דער בעסטער פון ישיבה", "זי איז אזוי טויגליך אז זי וועט אריינברענגען א האלבע פרנסה", "א באלעבאסטע איינס אויף דער וועלט", און ווער דארף דען בכלל מקפיד זיין עס זאל זיין אמת, מען נארט דאך קיינעם נישט אריין, עס איז דאך שוין נאכן שידוך, דער עיקר איז אז מען קען צופרידנשטעלן די מחותנים און משמח זיין חתן כלה.

דער חתן און די כלה מיט זייערע עלטערן קוועלן פון נחת און גליק, די חלומות אין קאפ פארעמען זיך זייער שטארק מער און מער טאג טעגליך, און די אפטימיסטישע ערווארטונגען גייען ארויף צום מאקסימום, מען רישט זיך אויף א גליקליך לעבן מיט דעם תלמיד חכם, דער מתמיד וואס וועט אויפשטיין יעדן אינדערפרי האלב פינף, נאך פיר פינף שעה זיין

און נישט ווייל ער אדער זי, זענען שלעכט, אדער עס פעלט זיי עפעס וויכטיגע ידיעות וואס זיי וואלטן שוין געדארפט וויסן אין די יארן, נאר ווייל מען איז געווען גערישט און ערווארט אן קיין בארעכטיגונג הוילע לופט. די אלע וואס ברענגען די גוטע גרוסן זענען דאך נישט אזעלכע וואס זענען נאנט מיט זיי אין טאג טעגליכן לעבן פיר און צוואנציג שעה, און דאס איז נאר דו אליין וואס דו קענסט מעגליך זיך באגעגענען מיט גאר עפעס אנדערש פון וואס מען האט גערעדט. ריכטיג אז עס איז גאנץ מעגליך אז אלעס וואס מען רעדט איז אמת, אבער מען טאר נישט אוועקשטעלן אז דער יסוד פון דעם עתיד זאל זיין באזירט אויף גוטע גרוסן און נישט אויף דעם פאקטישן מציאות.

זיכער דארף מען איבערגעבן גוטע ווערטער פאר חתן כלה און זייערע עלטערן, אודאי איז א מצוה צו דערפרייען א צווייטן, און זאגן וואס מען ווייסט, ווען עס איז אמת, אבער פון צווייטן זייט דארפן די וואס הערן די גרוסן וויסן ביי זיך וויאזוי אויפצונעמען די אינפארמאציע וואס קומט און פליסט אריין פון אלע זייטן.

ווען מען נעמט אן אלעס וואס מען הערט פאר גוט געלט, און אויף דעם חשבון ווערט אויספלאנירט און אויסגעחלומ'ט דער עתיד, און מען פאנטאזירט פון א גליקליך לעבן וואס איז געבויט נאר אויף דאס וואס מענטשן רעדן, און מען ציהט ארויף די ערווארטונגען צום מאקסימום, שטעלט מען אראפ א יסוד וואס איז געבויט אויף לופט, און עס וועט גאנץ מעגליך ברענגען שטארקע אנטוישונגען.

מען דארף האבן דער ריכטיגער בליק צו פארשטיין וויאזוי צו באטראכטן א זווג וואס דער רבש"ע שטעלט צוזאם, און דעם ריכטיגן צוגאנג, וויאזוי אויפצונעמען אלעס וואס מען הערט ביז די חתונה.

די גמרא זאגט אז דער רבש"ע גרייט אן פאר יעדן איינעם א זיווג פערציג טאג פאראויס, די צוויי נשמות זענען געקניפט און געבינדן צוזאמען אין הימל, און ווען זיי זענען אראפגעקומען אויף די וועלט זענען זיי פארלוירן געווארן איינער פון די צווייטע, און דער רבש"ע האט אויף אונז ארויפגעלייגט א פליכט צו זוכן און טרעפן דעם זיווג וואס איז פון אונז פארלוירן געווארן.

אין בית המדרש וועט ער אהיים קומען און צוריק לויפן לערנען, אדער פון דעם געלונגענעם אינגערמאן וואס וועט מיט זיינע וואונדערליכע כשרונות פארשטיין וויאזוי אריינצוברענגען אסאך געלט, ווער רעדט נאך פון זיינע מדות טובות, וואס איז דאך ממש א זעלטנהייט, אז גליקליך איז די וואס וועט מיט אים חתונה האבן.

דער חתן פון די צווייטע זייט רעכנט זיך אויך, אויף א געשיקטע באלעבאסטע בערך ווי זיין מאמע, מען זאגט אויף איר אז זי קען קאכן, באקן, רוימען, נייען, זינגען, שפילן, פירן א מוסד, און וואס דען נישט, בפרט אירע מדות טובות איז צו באוואונדערן, און זיין עתיד גליטשט זיך אין זיינע געדאנקען, ווי עפל אין האניג.

די ערווארטונגען ווערן העכער און העכער יעדן טאג, דער קלוגער חתן און די געלונגענע כלה, ווארטן מיט שפאנונג אין א געהויבענעם אטמאספער, אויף דעם גליקליכן לעבן וואס מען האט שוין פאראויס פונקטליך אויספלאנירט, אויפן חשבון פון די גוטע ווערטער וואס שטעלן זיך נישט אפ, פון דעם שידוך ביז די חתונה.

און די רעזולטאטן שפעטיגן נישט צו קומען.

עס גייט אריבער א חודש צוויי פון די חתונה, דער קלוגער חתן האט שוין געלאזט פאלן אפאר נארישע סטעיטמענטס, דער מתמיד שטייט עפעס נישט אויף אזוי צייטליך, און דער בן תורה לויפט עפעס נישט אזוי אין כולל, אדער עס גייט אריבער א יאר און דער שארפער קלוגער בחור וואס אלע האבן געזאגט אויף אים אז ער האט א גאוני'שען מח מיט צוויי רעכטע הענט, קען אפילו נישט געהעריג רעכענען, זעהט אויס אז ער איז געווען פארנומען מיט שטיקלעך, בשעת מען האט געלערנט חשבון.

און פון די אנדערע זייט דערזעט מען זיך ווי אזוי די געלונגענע כלה ווייסט נישט פונקטליך וויאזוי זיך צו באפארען, דער חלום אז זי זאל ברענגען גענוג געלט איז אויך צורונען, און עפעס טוישן זיך אירע מודס פון טאג צו טאג, דא איז זי נישט אייביג אזוי מוותר צו אלעס וואס ער וויל וויל, און דא קען זי זיך גאנץ גוט אויפרעגן, נישט עפעס אזוי פונקטליך וואס מען האט גערעדט אז זי האט אויסטערלישע און זעלטענע גוטע מדות, און מען ווערט אנטוישט.

רבש"ע אז מען הערט נאר גוט'ס, אבער צו דאס איז טאקע פונקטליך אזוי, וועט מען נאר וויסן ווען מען וועט לעבן אינאיינעם, אבער אויב דו וועסט יעצט אנהייבן אויסצופארעמען און פלאנירן דיין עתיד, נאר אויף די יעצטיגע אינפארמאציע, איז דאס זייער איינגעשטעלט.

ר' ברוך האט לאנג ארומגעזוכט א געראטענעם בחור פאר זיין טאכטער, בעזרת השם איז זי א כלה געווארן מיט נטע, "דער בעסטער בחור פון ישיבה" האט אים דער משגיח געזאגט, בערך אזוי האבן אויך געזאגט אלע זיינע חברים, און פון דעם האט פערל די כלה געטראכט און פאנטאזירט און זיך אויפגעטהון פאר אירע חברט'עס אז איר חתן איז א בחור וואס קען אסאך לערנען [אזוי האט זיין שכן פון בית המדרש צוגעלייגט] און פון די שארפסטע קעפ אין ישיבה [געהערט פון דעם גראסערי מאן], און זיך געדרייט מיט גאר הויכע פלענער אויף דעם צוקונפט.

ווען נטע האט אנטדעקט פאר זיין ווייב א האלב יאר נאך די חתונה, אז ער שפירט אז ער איז נישט געמאכט צו לערנען אין כולל, האט זי געמאכט אזא ויצעקו, אז ער האט שנעל געמוזט אפלאזן דעם געדאנק, און זוכן עפעס א אויסוועג.

די סיבה וואס זיין ווייב האט פארפירט איז גאנץ מעגליך נישט ווייל זי האט באמת געוואלט אז ער זאל דוקא בלייבן אין כולל, נאר דאס איז געווען קעגן אירע ערווארטונגען וואס זי האט פאנטאזירט און געפרעדיגט, אזוי אויך האבן אירע שוועסטער און גוטע פריינד שוין לאנג געהערט פון איר מאן דער תלמיד חכם, און וויאזוי קען זי ווערן אזוי אויסגעשפילט יעצט.

און דערפאר.

פון ווען מען האט געשלאסן דער שידוך, הער אויס די גוטע גרוסן, עס איז גאנץ געשמאק און אינטרעסאנט וואס מען הערט, אבער, נעם דאס נישט אן פאר גוט געלט, און קויף דאס נישט מיט א זיכערקייט אז דאס מוז אזוי זיין, און אז נאר מיט דעם תנאי גייט מען אונטער די חופה.

דער רבש"ע האט אונז אויך געגעבן די רעכט, זיך נאכצופרעגן, אינטרעסירן, פארשן, וויפל עס איז אין אונזער מעגליכקייט, יעדער אויף זיין וועג איז בארעכטיגט צו טון דאס מערסטע וואס איז שייך, צו טרעפן דאס וואס איז די בעסטע צוגעפאסט פאר זייער קינד, אבער די אינפארמאציע וואס מיר נוצן צו ענדיגן א שידוך, איז נישט מער ווי א כלי, א *TOOL* אנצוקומען צו טרעפן אונזער באשערטן. אונז דארפן זיך נאר נאכפרעגן, און פון הימל דרייט מען שוין אזוי מען זאל אנקומען צו די ריכטיגע.

אין די מינוט וואס מען האט מחליט געווען אז דאס איז עס, און מען האט געשלאסן דעם שידוך, מען האט זיך געוואונטשן מזל טוב, מיינט דאס אז די צוויי נשמות וואס זענען געווען פארלוירן איינער פון די צווייטע האבן זיך יעצט ב"ה געטראפן, און וועלן זיך צוריק צוזאמבינדן, לאורך ימים ושנים טובים מיט א קשר של קיימא.

און יעצט איז געקומען די צייט צו פארגעסן פון אלעס.

ווייל אז מען ווייסט אז דער מיט וועמען מען האט זיך פארבינדן, איז באמת אן אלטער גוטער פריינד וואס מען איז שוין פון גאר לאנג צוריק געקניפט און געבינדן, נאר מען איז געווען פארלוירן פאר א וויילע, וואס איז יעצט א נפקא מינה, צו ער קען האלב ש"ס אדער נאר א פרק משניות?, צו זי טויג פאר א היי סקול טיטשער, אדער זיין א פשוטע ערליכע אידישע מאמע?, ווייל אפגעזען צו ער איז א מתמיד אדער דער גרעסטער בעל מדות, און אפגעזען צו זי איז געלונגען אזש צו זיין א מנהלת אדער זי טויג נאר צו וואשן געשיר, וועסטו מיט אים / איר, לעבן ביז הונדערט און צוואנציג יאר, אפגעזעהן צו ער / זי, וועט האבן "די" מעלות אדער אנדערע.

בעסער קאנצעטרירן זיך צו טרעפן ווער איז "באמת" דיין נאר וואס געפינענער פריינד, און וואס זענען זיינע ריכטיגע מעלות, אבער דאס וועסטו נאר קענען וויסן הערשט נאך די חתונה, און פארעם דיך נישט קיין בילדער וואס האט נישט קיין האפט אין רעאליטעיט. אמת אז עס איז גאנץ גוט און געשמאק צו טראכטן פון אלע גוטע מיינונגען וואס מען הערט אין גאס, אויף אים אדער אויף איר, און דאנק טאקע דעם

ווייל באמת האט יעדער מענטש מעלות מיט חסרונות, און ווען מען קוקט ארויס אויף אזעלכע מעלות וואס זענען באמת זיינע חסרונות, וועט מען שנעל אנטוישט ווערן, און ניטאמאל באמערקן פון די אמת'ע און געהויבענע מעלות, אבער אויב מען גייט צו מיט א לייכטן און רואיגן צוגאנג, און מען שטעלט נישט אראפ א פיס אז "די" מעלות האט מיין מאן אדער פרוי, און מען איז גרייט צו טרעפן זיינע אמת'ע מעלות, וועט דער צוקונפט שיינען און לייכטן.

א מאן און א ווייב זענען צוויי נשמות וואס האבן זיך א לענגערע צייט נישט געזעהן. נאכדעם וואס זיי האבן זיך געטראפן, איז א צייט פון אנטדעקונגען, נישט פון ערווארטונגען, זאל מען זיך פארשטעלן וויאזוי דער צוגאנג וואלט געווען צו א קינד וואס איז ח"ו געווען פארלוירן פון זיינע עלטערן אויף אסאך יארן, און זיך שפעטער אפגעפינען, די עלטערן ערווארטן נישט פון אים גארנישט, זיי נעמען אים אויף, און זוכן וויפל גוטס מען קען נאר טרעפן אין אים, זיי שטרענגען זיך אן צו פארשטיין זיין שפראך און זיך דורכקומען מיט אים, אפגעזען וויאזוי ער איז אויסגעוואקסן אין דער פרעמד.

עס איז צייט אפצומאכן ביי זיך, "איך האב ברוך השם געטראפן מיין זיווג, איך קען האפן אז ער אדער זי איז טאקע דאס וואס מיר האבן געהערט, אבער בכל אופן מאכט דאס נישט אויס, איך וויל - און איך וועל - לעבן מיט אים מיט שלום און מיט שמחה נאר ווייל דאס איז מיין באשערטער, און נישט ווייל ער האט די אלע מעלות וואס מען האט געזאגט", מיט אזא צוגאנג קען מען בעז"ה איינשפארן אסאך עגמת נפש און פראבלעמען.

אדרבה, ווען די עלטערן וועלן דעם געדאנק אריינלייגן אין די קינדער, וועט דאס פאר פאלק זיין גליקליך און צופרידן, יעדער פון זיי וואלט אריין אונטער די חופה אן הויכע ערווארטונגען פון דעם צווייטן, טאג טעגליך וואלט מען געטראפן פרישע מעלות אויף דעם צווייטן, אוודאי איז חסרונות אויך דא, אבער אז עס איז נישט דא קיין עקסטערע ערווארטונגען, איז נישט דא קיין ענטוישונגען. און אזוי אויך ווען מען האלט שוין עטליכע יאר נאך די חתונה, און מען זעט אז די טענות שטעלן זיך נישט אפ, טראכט א מינוט, צו איז דאס נישט פאר דעם

ווייל מען האט אנגעהויבן מיט עקסטערע חלומות וואס איז געווען געבויט אויף גאס אינפארמאציע, און מען האט נישט געזוכט צו טרעפן ווער און וואס מיין באשערטער איז באמת? לייג דיר אריין אין די געדאנקען אז דיין זיווג איז א חלק פון דיר אליין וואס איז שוין געווען גרייט פאר דיר פון ווען דו ביזט געבוירן, און דו דארפטס ארבעטן און לעבן "צוזאמען" מיט דיין זיווג, מיט "זיינע אייגענע" כשרונות און פעאיגקייטן, און נישט אויף דעם וואס דו האסט זיך גערישט.

מצא אשה מצא טוב, טרעף דיין פרוי, און טרעף גוטס, און די זעלבע פארקערט, טרעף דיין מאן, און טרעף ביי אים טאג טעגליך גוטס, עס מוז נישט זיין אז ער איז געלונגען דוקא אין דעם וואס דו האסט זיך פארגעשטעלט פאר די חתונה, טרעף אין אים זיינע אמת'ע כשרונות און מעלות, און זוך נישט אין אים וואס דו האסט געהערט אין גאס, גיב פלאץ און צייט צו אנטדעקן און טרעפן אנדערע מדות און כשרונות וואס דו האסט נישט ערווארטעט, לאז אים / איר, אויפבליען מיט די אייגענע מעלות וואס וועט נאך ארויסקומען שטערקער און בעסער נאך די חתונה, מיט דיין חיזוק און שטיצע.

און אפילו דו האסט יא עפעס ערווארטעט און געווארן שטארק ענטוישט, ווייס אבער אז דאס לעבן ענדיגט זיך נישט יעצט, עס הייבט זיך הערשט אן, און אויב ער / זי, איז נישט אזוי קלוג, טויגליך, געלונגען, ווי מען האט געמיינט, קען ער / זי נאך צו יעדע צייט אנקומען צו דעם, אבער וואס מען מאכט זיך יעצט שאדן מיט די אייגענע הענט, איז שפעטער גאר שווער צו פארעכטן.

דאס לעבן וועט בעזר השם זיין גליקליך, אבער נישט ווען דו וועסט דאס יעצט אויספלאנירן, נאר הערשט נאכדעם וואס דו וועסט אנהייבן זיך בויען צוזאמען טריט ביי טריט, און זוכן דעם גליק וואס ליגט באמת באהאלטן צווישן אייך, און נישט אין די פאנטאזיעס וואס מען האט געהאט פאר די חתונה, דעמאלטס וועט מען בעז"ה אנקומען צום ריכטיגן ציהל, פון א בית נאמן בישראל וואס איז צעמענטירט מיט אהבה אחוה שלום ורעות.

ועי' במס' כתובות (מ"ז:): כיצד מרקדין לפני הכלה בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה אמרו להן ב"ש לב"ה הרי שהיתה חוגרת או סומא אומרים לה כלה נאה וחסודה והתורה אמרה מדבר שקר תרחק אמרו להם ב"ה לב"ש לדבריכם מי שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או יגנונו בעיניו הוי אומר ישבחנו בעיניו ע"כ. ופי' היעב"ץ בהגהותיו שם, שבית הלל ס"ל שהוא ע"ד מ"ש חז"ל שלשה חנות הן, חן אשה על בעלה, ונמצא שאומר אמת, ואפילו יש בה כל המומין שבעולם חוט של חסד משוך עליה ומתקבל עליו והיא נאה בעיניו עכתו"ד.

חן אשה על בעלה אפילו אם מצד עצמה אינה ראויה לזה

והגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו ישראל קדושים (אות ז') ביאר היטב ענין החן וז"ל והחן הוא מה שמתקבל בעיני בני אדם, שיש שמתקבל אף על פי שאינו יפה כל כך באמת, כמ"ש באסתר ותהי נושאת חן בעיני כל רואיה. ותשא חן וחסד לפניו מכל וגו', וכפי' הגמרא מזה גם כן סמך המדרש כמגילה (י"ג א') דירקרת היתה וחוט של חסד משוך עליה, ואף שנאמר והנערה יפת תואר, לא היתה יפה מכולם. וכן משמע ממ"ש במס' בבא בתרא (ט"ו ב') איוב בימי אחשורוש שנאמר ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב [איזהו דור שנתבקש בו נשים יפות הוי אומר זה דורו של אחשורוש]. והרי נמצאת אסתר יפה מהם, וע"כ שגם היא רק מצאה חן. וכיו"ב אמרו בברכות (ז'). וחנותי אשר אחון אף על פי שאינו הגון, דכן הוא משמעות לשון חן עכ"ד.

היוצא לנו מזה דמהות החן הוא שהדבר מתקבל על בעליה, בלי נפקותא אם עצם הדבר הוא באמת נאה ומושלם במעלות, חן המקום שדר בה, והן האשה אשר לקח, והן מקחו שקנה, ממבעי הבריאה הוא שאין הבעלים חושש כלל על מיבה, וכן יסד הבורא ב"ה שהדבר יעלה חן על לבו, ויהא נאה בעיניו ויתרצה בה על אף כל החסרונות והכיעור שמוצא בה, וכמי שלא יראה אותה כלל.

וראוי הדבר להתבונן האם זה דבר שנקבע מהיוצר בראשית בפלאי הבריאה שלא ימצא הבעלים חסרון על מה שזכה בו, והוא יוצא מחקי הטבע, או שהוא דבר הגיוני ומקובל על הלב, ואדרבה טבעית הוא שכן הדבר שלא ימצא האדם מום במה שהוא שלו.

המעם שחן הדבר על הבעלים כיון שהוא משורש נשמתו

תשובה לדבר זה מצינו ג"כ בדבריו של ר' צדוק הכהן זי"ע בספרו דברי סופרים (אות ג') וז"ל כל הקנינים של אדם הם שייכים לו בתולדה ובשורשו, וכמ"ש דמכריון קודם יצירה בת פלוני לפלוני וכן שדה פלונית לפלוני, שגם זה דוגמת זוג שיש לו חיבור בשורש, ועל כן אמרו ג' חנות הן, חן אשה על בעלה ומקח על מקחו, דזהו הסימן שהוא זוגו ומקחו השייך לו כאשר יש לו חן בעיניו והוא חושק בו דוקא, ועל כן אמרו (ב"מ ל"ח). אדם רוצה בקב שלו יותר וכו', ואע"פ שהכל אחד, וגם זה כשיקנה יהיה שלו, אבל זה הוא מקחו ושלו בשורש יש לאדם חשק בזה דוקא וכו', וע"כ אין

מעם בחשק ורצון כי אדם חושק השייך לו ויש לו חן בעיניו יותר מדבר אחר המשובח ממנו, וכדרך שאמרו בחן מקום על יושביו מההוא דאלישע אף על פי שהארץ משכלת, רק המקום יש לו גם כן שייכות לאותן יושבים דאין לך אדם מישראל שאין לו ד' אמות בארץ ישראל (עי' תוס' ב"ב מ"ד: ד"ה אלא), וזהו חלקו השייך לו וכו', ויש בזה דברים עמוקים ע"כ.

ומבואר הדבר מאד, שכל דבר שהוא בשורש אחת עם האדם ושייך לשורש נשמתו, יש לו חן בעיניו ואינו רואה החסרונות והגרועות שיש בה, ויש להסביר יותר, דכמו שהאדם עצמו יש לו חן בעיניו, ואין נ"מ אם ידו או רגלו מקומע או מבוער, עדיין אינו ממאס בה וחושק בה כמות שהוא, כיון שהוא שייכת לו והוא עצם מעצמו, כן הוא בשלש אלו המקום, והאשה, והמקח, שהם שייכים לשורש נשמת האדם, והוא קשור בו בעצמו ובמהותו, ועל כן הדבר מעלה עליו חן, לחשוק ולרצות בזה.

ולפי זה נמצא שחן זה טבעית הוא בכל באי תבל, מפאת שהדבר נמשך משורש האדם, והוא כמו חלק מחלקיו שאין האדם מבחין ומתבונן המובה הוא אם רעה, וקשור ותלוי בו בכל חפץ לבו.

*

הג' דברים שמרחיבים דעתו של אדם, הם הג' חנות

ע"פ יסוד דברינו יתבאר לנכון גמרא ערוכה (ברכות נ"ז:): שלשה דברים מרחיבין דעתו של אדם ואלו הם דירה נאה אשה נאה וכלים נאים, והק' בבן יהודע (שם) דלכאורה הו"ל למנות כלים נאים בהדי דירה נאה שהוא דומה לזה, ולמה הפסיק באמצע באשה נאה עי"ש מה שתירץ. אמנם יש לומר דהני ג' דברים הם מכוונים נגד הג' חנות, דירה נאה היינו המקום שדר בו, וכלים נאים הן מקחו, [ולזה הסדירים באופן זה כי הוא מכון נגד הג' חנות שהם ג"כ בסדר זה, ועי' לקמן] וכוונת הגמ' בזה, דבהני שלשה אין נפק"מ אם יש בהם מעלת הנאות והיופי, דכיון שהם עצמותו ושרשו של אדם, הרי הוא מעלה חן על האדם יהי' באיזה צורה ובאיזה מצב שיהי', אבל קאמר בגמ' שאם הם באמת נאים הם מרחיבים הדעת, וענין הרחבת הדעת היינו שיש לו תוספת טובה יותר מן ההכרח והצריך לגופו, שגם בלא זה הי' יכול להסתפק, אבל אם הם באמת נאים, הוא תוספת טובה והרחבת הדעת לאדם, אבל אינו מוכרח כדי חיותו, וזהו מ"ש חז"ל שהם מרחיבין דעתו של אדם, והבן.

וראה זה מצאתי בס' מרגליות הש"ס (שם) שהביא לפרש מהרבי ר' זושא זי"ע, דהכוונה שבשלשה דברים אלו צריך האדם להרחיב דעתו בהם, שכמו שהם - יהיו טובים אצלו, דאי לאו הכי האידך אפשר שיהא לו דירה נאה וכו', הא יש יותר נאה מזה, וזהו שאמרו שלשה דברים מרחיבין, ומפרש ואומר, דעתו של אדם הוא המרחיבין, מי שיש לו דעת הוא מרחיבין עכ"ד.

ודבריו הק' יש להתאים מאד עם דברינו הנ"ל, שהג' דברים אלו שמרחיבין דעתו של אדם הם נגד הני ג' חנות, וכפי שביארנו, שמטבע הדבר דכיון שהוא שלו ימצא חן בעיניו ויחשבנו לנאה, אף

תשובה לדבר זה, כי אין הדבר פשוט כ"כ, והעלאת החן של האשה על בעלה שאני מהעלאת החן של המקום והמקח, דאע"ג שחן המקום והמקח הוא תיכף כשנתישב בה או קנאה, בלתי שיהא נצרך לזה תנאים נוספים, אמנם חן האשה על בעלה אינו כן, ואדרבה אם לא מצאה חן בעיניו הרי זה ראי' חותכת שלא קנה אותה בדרכי המקח וממכר הנצרך לקנין אשה לאיש, וממעם זה עדיין לא מצאה חן בעיניו, אבל אילו היה נוהג עמה כראוי, אז במשך הזמן יחולל פלאות שהאשה הזאת שהיתה כעורה בעיניו תהי' חבוקה ודבוקה בו וחוט של חסד יהא משוך עליה.

וביאור הדבר כך הוא, דהלא זה ודאי גם המקום שדר בה, וגם המקח שלקח, אע"ג שהם משורש נשמתו, אבל כל זמן שלא התישב בה ולא לקח אותה, יש לו הבחירה אם ללקחה או לא, ובודק ומבחין הראויה הוא זאת או לא, ודוקא אחר שעבר לרשותו, וקנה בה בא' מדרכי הקנין, והתעצם בה במאד, דוקא אז יעלה עליו החן, ולא יראה בה ערות דבר, וימצא חן בעיניו בכל מצב וצורה שהוא, אבל כ"ז שלא עבר הדבר לרשותו, ולא קנה אותה קנין גמור לא שייך שימצא חן בעיניו, אדרבה הוא בודק ובוחר אם הדבר ראוי פנימי וחיצוני, מצד היופי ומצד מהותה, אלא אחר שכבר לקחה ועבר לרשותו הוא מעלית חן.

אך הניחא במקום ובמקח דלאו בני דעה נינהו ותיכף אחר שעבר לרשותו, הרי זה מתעצם עמו, והרשות בידו לעשות בהם כחפצו, ואין צריך שגם המקום והמקח, יתעצמו בו מצדם, כי לאו בני דעה נינהו, ותיכף כשהחזיק בה כבר נגמר הכל.

אבל באשה שיש לה דעת מעצמה, אף שקידש אותה כראוי בכסף או בשוה כסף, ומן הדין קנה אותה לו לאשה, אולם עדיין אין פעולה זאת עושית שהיא תבטל עצמה לו לגמרי, כי האשה בר דעת היא, ומה שקנה אותה אינה אלא גופה בלחוד, אבל עדיין לא עשה בה קנין נפשי שתתבטל עצמה אליו, דמה לה לבטל עצמה לאיש זר אשר אינה מכיר אותו מתמול שלשום, וזה היום תחלת מעשיו להחזיק בה לאשה, ולמה לה למסור עצמה לרשותו שינהג בה מנהג בעלים, ותתן לו אומן על כל פעולותיו, ותכנע תחת ידו בלבה ובמחה, הלא זה ודאי שהאשה לא תסכים לכך בפנימית לבה, אפילו אם בחיצונית מעשיה תעשה חפצי בעלה ורצונו, אבל עדיין לא נקבע בנפשה בכריות, שהוא נקנית לבעלה, אלא אחר שנקבע בדעתה ולבה היטב שהבעל הוא נאמן לה, ומסור אליה, ומחזיק בה כמו שמחזיק הבעלים חפץ יקר בעל ערך, ומתנהג עמה בחסד ורחמים, או אז אחר שהגיע האשה להכרה זו, אז תכניע עצמה להבעל גם בנפשה, ותתעצם עמו באהבתה אותו בביטול גמור, ותהא אשה יעלת חן.

וסמוכין לדבר, ראיתי בחי' הרי"ם (נח) וז"ל איתא שלשה מיני חן ישנם, ומהם יכול האדם ללמוד ולמצוא חן, חן אשה על בעלה כו', וזהו יען שאין לאשה מקום אחר והיא מתבטלת אליו וגם שאר אופני חן הם דומים לבחינה זו עכ"ל. הרי הדבר אמור, שחן אשה על בעלה, הוא על ידי שהאשה מתבטלת אליו מדעתה ורצונה, וזה

אם באמת אינו כן, וזהו מ"ש הרבי ר' זושא זי"ע, דדעתו של אדם, היינו ידיעתו והעמקתו במושג זה, מרחיבין הדברים לעשותם נאה בעיניו.

מעם שנסדרו הג' דברים באופן זה

ועדיין יש להבין, למה באמת נסדרו הדברים באופן זה, מקום, אשה, מקח [דירה, אשה, כלים], ונראה דהלא היינו מעמא שהם מעלים חן, משום שהם קנינים עצמיים השייכים לשורשו, ואינו כדבר מן החוץ שנתחבר אליו לפי שעה, דכל זמן שהוא ברשותו הרי הוא שלו ממש, וקשור ותלוי בזה עם כל מהותו.

והנה כדי להשכיל דבר זה נצרך אמונה מיוחדת והתבוננות אמיתי להבין שכל הקשור להאדם במשך ימי חייו, בין מקום דירתו, וזווגו הניתן לו מן השמים, וכל מה שנודמן לפניו לקנות והוא ברשותו, הם בהשגחה מיוחדת מהבורא ית', שמשגיח בפרטיות על כל צעד ושעל, ומעתה בניקל הדבר להשכיל במקום דירתו של אדם, שמה' מצעדי גבר כווננו, נעו מעגלותיה לא תדע, והוא דבר נפלא ונעלם מעיני בני אדם שמתמלטל ממקום למקום בלא סיבה ידועה, והכל מצד הניצוצים הק' השייכים לשורש נשמתו, וידיעה זו הוא יותר נקבע עמוק בלבבות בני אדם, וכמעט שלא נמסר לבחירה, וכגון כשמוגיע עת דודים, ומעתיקים הדירה ממקום למקום, שכבר נגזר עליו מתחלה. וכמ"ש חז"ל (במדבר רבה פ"ג) מהו אלהים מושבי יחידים הקדוש ברוך הוא יושב ודן אותם ומביא זה ממקום אחד וזה ממקום אחר ומושיבן בבית אחד ע"כ. (וידוע מהרבה צדיקים זי"ע שאף שיעצו את אנ"ש אודות בחירת הזווג, עכ"ז בענין מקום הדירה מיאנו ליעץ באמרם שתלוי ביותר לפי שורש נשמתו ואין להביע דעה בענינים אלו)

למטה מזו הוא בחירת הזווג, שנראה יותר טבעית וכאילו הוא מסורה בעיני בני אדם לבחור הטוב בעיניהם, אבל המשכיל על כל דבר יבחין שמן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש כמ"ש חז"ל (מועד קטן י"ח:), ולמטה מזו הוא קנינו של אדם, שלפי ראות העין נראה שחריצותו צבר לו הוננו, אבל האמת הוא, שגם זה הוא בהשגחה פרטית מה שיגיע לידו ולרשותו, לפי שורש נשמתו, וכזה נתבאר סדר המדריגה בשלש אלה.

*

אם האשה אינה מוצאת חן בעיניו הוא מפאת מעשיו שאינם רצויים

ומעתה אחרי שביארנו שמטבע הבריאה הוא שיהא חן האשה על בעלה, לפ"ז המצא תמצא לאחד שיענה ויאמר, שאשתו זאת לא מצאה חן בעיניו, ומוזה ידון וישפוט שאין זה זווגו מן השמים, וימאס באשת נעוריו ויבגוד בה לעזובה לנפשה, ואדרבה יביא ראי' מכל דברינו הנ"ל, שהעלמת החן הוא הוכחה מבוררת על זה, שאילו היתה באמת נשרשת ממקום אחד היתה חביבה עליו ויעלת חן, והרי עתה שלא מצאה חן בעיניו, אין לו עמה קשר גופני ונפשי, וירצה ח"ו להפריד בין הדבקים.

מעלה אח"כ חן עליה.

אמור מעתה, אחר שלא מצאה חן בעיניה, הרי הדבר מושכל ופשוט שהוא משום שעדיין לא נתבטלה אליו מבחינה נפשית, ובכן מרם שיקבע בדעתו שמפאת חסרונה של האשה וגאותה אינה רוצית להתבטל אליו, ברור שיסתכל היטב במעשיו ובהתנהגותו, האם הם ראויים והגונים כלפי זוגתו, והאם מעשיו נאים ורצויים כ"כ, שתסכים האשה בדעתה להתבטל לבעל כזה, וכל זמן שלא חפש ובדק האיך הוא התנהגותו עמה, אין לו להחליט כלל וכלל, שהדבר תלוי בה, אלא שודאי ופשוט הוא שבשיפור מעשיו, תתבטל האשה אליו, ואז תהי' מעלת חן עליו.

ח"ן הוא יחוד משפיע ומקבל

ובעומק יותר יש להבין הדבר ע"פ מש"כ בליקוטי מוהר"ן (תורה א'), ותוכן דבריו הנתבאר שם, שהשכל שמאיר לאדם בכל דרכיו, הוא בחינת שמש, כי השכל מאיר כמו השמש, וזה בחי' האות ח"ת, מפני שהחכמה והשכל הוא החיות של כל דבר, כמ"ש (קהלת ז') החכמה תחיה את בעליה, ומחמת שאור השכל גדול מאד, א"א לזכות אליו כ"א ע"י בחי' נו"ן שהוא בחי' מלכות, כמ"ש (תהלים ע"ב) לפני שמש ינון שמו, ופרש"י לשון מלכות, וזה בחי' לבנה, כי הלבנה אין לה אור מעצמה כ"א מה שמקבלת מהשמש (ועיי"ש שמקשר הענין לפרשתן שגם יעקב אבינו זכה לחן כמ"ש כי חנני אלקים, הילדים אשר חנן וגו'). עכת"ד.

תמצית היוצא מזה הנוגע לעניננו, שהמשפיע הוא בחי' אות ח', והמקבל הוא בחי' אות נ', וביחד הם ח"ן, ונמצא לפ"ז שכאשר האיש נושא את האשה, אז מאליו נעשה היחוד של ח"ן, ואמור מעתה שזהו בעצם הענין חן אשה על בעלה, וכן המקום והמקח שגם הם בחי' זווג כמ"ש ר' צדוק הכהן הנ"ל. והוא ראי' וסמוכין לדברינו הנ"ל, דמציאת החן הוא ע"י שנתחבר המשפיע עם המקבל, ובכך כ"ז שלא השפיע הבעל עליה באופן הראוי והיאות, אין כאן משפיע ואין כאן מקבל, ואין כאן העלאת חן, והכל תלוי במעשיו של המשפיע שהוא הבעל, שינהג עמה מנהג דרך ארץ, להשפיע עליה באופן הראוי, לכלכל דבריו ודיבוריו וכל תהלוכותיו במשפט צדק, לחבר המשפיע אל המקבל שתהא האשה יעלת חן.

*

כאשר נמצא ערות דבר, וכמו"כ ביטול תפלה, הוא פירוד בין האותיות ח"ן

ומעתה הדרן לפרשתן, בקשר הענין של ח"ן, דהנה כתיב בפרשת תצא והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר, הנה התורה העידה דכאשר נמצא ערות דבר בין איש לאשה, אז לא תמצא האשה חן בעיניו. ולפי מש"כ בליקו"מ הנ"ל יובן ביותר, דכאשר יש אצלה ערות דבר, והאשה אינה מקבלת שוב השפעתה מהבעל ויונקת ממקום זר, נפסק ההשפעה של הבעל, ונתפרד הח"ן מביניהם, שזהו בחי' משפיע ומקבל.

והנה כ' הבני יששכר (מאמרי חודש סיון ה' מ"ו) בשם כתבי האריז"ל שעל עון ביטול תפלה יש תיקון לכונן איזה יחוד העולה ח"ן עיי"ש, והנה אולי י"ל בדרך אפשר טעם שהיחוד של ח"ן מועיל לעון ביטול תפלה, עפ"מ"כ הבני יששכר (כסלו סבת, מאמר ג' אות מ"ו) בשם הרה"ק התניא בסידורו, כי התפלה הוא קישור וחיבור המשפיע והמקבל עיי"ש היטב. ומעתה לפי האמור לעיל, כי ח"ן היינו משפיע ומקבל, הרי נמצא שבביטול תפלה נעשה פירוד בין האותיות ח"ן, ועל כן התיקון לזה הוא לכונן יחוד העולה ח"ן וא"ש.

השתא דאתינא להכי נחזור לתחלת דברינו ונימא בי' מילתא, כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, בין מ"ש הרבי ר' ייבי זי"ע כי בעון שיחה בכיהמ"ד נתעכב ביאת המשיח בין מה שאמר הרה"ק ר' פנחס מקאריי"ז זי"ע, כי בעון פריצות נתעכב ביאת המשיח, שניהם לדבר אחד נתכוונו, על פירוד הח"ן שנתהווה, ע"י הפריצות, וע"י ביטול תפלה, כאמור.

ביחוד של ח"ן תלוי גאולתנו ופדות נפשנו

ואילו היה בני ישראל מתוקנים בתיקון גמור ביחוד הח"ן כבר הי' עולה צעקתינו למרום להוושע, וכמו שכ' בלקו"מ הנ"ל כי מי שמוצא חן נתקבלים תפלותיו ובקשותיו עיי"ש, ובתכלת מרדכי (ויגש, להמהרש"ם זצ"ל) כ' דהיחוד של ח"ן הוא המתקת הדינים, ובה פ' מה ששלח יוסף ליעקב גריסין של פול (כמ"ש רש"י בראשית מ"ה כ"ג), דגרים של פול, הוא חצי פול, והחצי של פול הוא בגימ' ח"ן, ורמז לו על היחוד של ח"ן להמתיק הדינים הקשים עיי"ש הכוונה שהוא המתקת להגלות המר, וא"ש עם הנ"ל, שהפגם של תפלה וקדושה, שהוא פירוד הח"ן גורם לדינים ח"ו, וכאשר יותקן שני אלה, ויתחבר היחוד של ח"ן נזכה לגאולה שלימה.

ויש לציין עוד למש"כ הספורנו (בראשית י"ח י"ב) שתפלה בחן, מועיל לנסים כעין תחית המתים עיי"ש והוא עולה יפה עם דברינו.

*

תמצית היוצא

חן אשה על בעלה הוא טבעי מאת הבורא ית', כיון שהוא משורש נשמתו ושייך לו, אבל ראוי לידע כי חן זה נמשך רק אחרי הביטול שנכנעת נפש האשה אליו, וביטול זה, תלוי ביד הבעל, כאשר מתנהג עמה כראוי וכיאות ומשפיע עליה מסת נדבת ידו ונפשו, אז הוא קונה נפש האשה, ומתבטלת אליו, ומעלת חן, אבל כ"ז שלא חיפש בהתנהגותו אל לו להחליט בדעתו, דהיות שאינה מוצאת חן בעיניו הוא ראי' שאינה שייכות לו, אדרבה יחפש במעשיו ויתקנם, ואז יראה כמו עיניו שהוא נכנעת אליו וחוט של חסד משוך עליה.

בעריכת הרב יצחק לויפער
פאר שאלות און הערות אדער צו באקומען דעם גליון
binyan@yeshivanet.com